శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవమేతత్పురా పృష్టో మైత్రేయో భగవాన్ కిల।
క్షత్త్రా వనం ప్రవిష్టేన త్యక్త్వా స్వగృహమృద్ధిమత్ ॥ **1** ॥

యద్వా అయం మంత్రకృద్వో భగవానఖిలేశ్వరః।
పౌరవేంద్రగృహం హిత్వా ప్రవివేశాత్మసాత్కృతం ॥ **2** ॥

రాజోవాచ
కుత్ర క్షత్తుర్భగవతా మైత్రేయేణాస సంగమః।
కదా వా సహ సంవాద ఏతద్వర్ణయ నః ప్రభో ॥ **3** ॥

న హ్యల్పార్థోదయస్తస్య విదురస్యామలాత్మనః।
తస్మిన్ వరీయసి ప్రశ్నః సాధువాదోపబృంహితః ॥ **4** ॥

సూత ఉవాచ
స ఏవమృషివర్యోఽయం పృష్టో రాజ్ఞా పరీక్షితా।
ప్రత్యాహ తం సుబహువిత్ప్రీతాత్మా శ్రూయతామితి ॥ **5** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
యదా తు రాజా స్వసుతాననాదృత్య
పుష్ణన్నధర్మేణ వినష్టదృష్టిః।

భ్రాతుర్యవిష్ఠస్య సుతాన్ విబంధూన్
ప్రవేశ్య లాక్షాభవనే దదాహ ॥ **6** ॥

యదా సభాయాం కురుదేవదేవ్యాః
కేశాభిమర్శం సుతకర్మ గర్హ్యం ।
న వారయామాస నృపః స్నుషాయాః
స్వాస్రైర్హరంత్యాః కుచకుంకుమాని ॥ **7** ॥

ద్యూతే త్వధర్మేణ జితస్య సాధోః
సత్యావలంబస్య వనాగతస్య ।
న యాచతోఽదాత్సమయేన దాయం
తమో జుషాణో యదజాతశత్రోః ॥ **8** ॥

యదా చ పార్థప్రహితః సభాయాం
జగద్గురుర్యాని జగాద కృష్ణః ।
న తాని పుంసామమృతాయనాని
రాజోరు మేనే క్షతపుణ్యలేశః ॥ **9** ॥

యదోపహూతో భవనం ప్రవిష్టో
మంత్రాయ పృష్టః కిల పూర్వజేన ।
అథాహ తన్మంత్రదృశాం వరీయాన్
యన్మంత్రిణో వైదురికం వదంతి ॥ **10** ॥

అజాతశత్రోః ప్రతియచ్ఛ దాయం
తితిక్షతో దుర్విషహం తవాగః ।
సహానుజో యత్ర వృకోదరాహిః
శ్వసన్ రుషా యత్త్వమలం బిభేషి ॥ **11** ॥

పార్థాంస్తు దేవో భగవాన్ ముకుందో
గృహీతవాన్ స క్షితిదేవదేవః ।

ఆస్తే స్వపుర్యాం యదుదేవదేవో
వినిర్జితాశేషనృదేవదేవః ॥ **12** ॥

స ఏష దోషః పురుషద్విడాస్తే
గృహాన్ ప్రవిష్టో యమపత్యమత్యా ।
పుష్ణాసి కృష్ణాద్విముఖో గతశ్రీ -
స్త్యజాశ్వశైవం కులకౌశలాయ ॥ **13** ॥

ఇత్యూచివాంస్తత్ర సుయోధనేన
ప్రవృద్ధకోపస్ఫురితాధరేణ ।
అసత్కృతః సత్స్పృహణీయశీలః
క్షత్తా సకర్ణానుజసౌబలేన ॥ **14** ॥

క ఏనమత్రోపజుహావ జిహ్మం
దాస్యాః సుతం యద్బలినైవ పుష్టః ।
తస్మిన్ ప్రతీపః పరకృత్య ఆస్తే
నిర్వాస్యతామాశు పురాచ్ఛ్వసానః ॥ **15** ॥

స ఇత్థమత్యుల్బణకర్ణబాణై -
ర్భ్రాతుః పురో మర్మసు తాడితోఽపి ।
స్వయం ధనుర్ద్వారి నిధాయ మాయాం
గతవ్యథోఽయాదురుమానయానః ॥ **16** ॥

స నిర్గతః కౌరవపుణ్యలబ్ధో
గజాహ్వయాత్తీర్థపదః పదాని ।
అన్వాక్రమత్పుణ్యచికీర్షయోర్వ్యాం
స్వధిష్ఠితో యాని సహస్రమూర్తిః ॥ **17** ॥

పురేషు పుణ్యోపవనాద్రికుంజే -
ష్వపంకతోయేషు సరిత్సరఃసు ।

అనంతలింగైః సమలంకృతేషు
చచార తీర్థాయతనేష్వనన్యః ॥ **18** ॥

గాం పర్యటన్మేధ్యవివిక్తవృత్తిః
సదాఽఽప్లుతోఽధఃశయనోఽవధూతః।
అలక్షితః స్వైరవధూతవేషో
వ్రతాని చేరే హరితోషణాని ॥ **19** ॥

ఇత్థం వ్రజన్ భారతమేవ వర్షం
కాలేన యావద్గతవాన్ ప్రభాసం।
తావచ్ఛశాస క్షితిమేకచక్రా -
మేకాతపత్రామజితేన పార్థః ॥ **20** ॥

తత్రాథ శుశ్రావ సుహృద్వినష్టిం
వనం యథా వేణుజవహ్నిసంశ్రయం।
సంస్పర్ధయా దగ్ధమథానుశోచన్
సరస్వతీం ప్రత్యగియాయ తూష్ణీం ॥ **21** ॥

తస్యాం త్రితస్యోశనసో మనోశ్చ
పృథోరథాగ్నేరసితస్య వాయోః।
తీర్థం సుదాసస్య గవాం గుహస్య
యచ్ఛ్రాద్ధదేవస్య స ఆసిషేవే ॥ **22** ॥

అన్యాని చేహ ద్విజదేవదేవైః
కృతాని నానాయతనాని విష్ణోః।
ప్రత్యంగముఖ్యాంకితమందిరాణి
యద్దర్శనాత్కృష్ణమనుస్మరంతి ॥ **23** ॥

తతస్త్వతివ్రజ్య సురాష్ట్రమృద్ధం
సౌవీరమత్స్యాన్ కురుజాంగలాంశ్చ।

కాలేన తావద్యమునాముపేత్య
తత్రోద్ధవం భాగవతం దదర్శ ॥ **24** ॥

స వాసుదేవానుచరం ప్రశాంతం
బృహస్పతేః ప్రాక్ తనయం ప్రతీతం ।
ఆలింగ్య గాఢం ప్రణయేన భద్రం
స్వానామపృచ్ఛద్భగవత్ప్రజానాం ॥ **25** ॥

కచ్చిత్పురాణౌ పురుషౌ స్వనాభ్య -
పాద్మానువృత్త్యేహ కిలావతీర్ణౌ ।
ఆసాత ఉర్వ్యాః కుశలం విధాయ
కృతక్షణౌ కుశలం శూరగేహే ॥ **26** ॥

కచ్చిత్కురూణాం పరమః సుహృన్నో
భామః స ఆస్తే సుఖమంగ శౌరిః ।
యో వై స్వసౄణాం పితృవద్దదాతి
వరాన్ వదాన్యో వరతర్పణేన ॥ **27** ॥

కచ్చిద్వరూథాధిపతిర్యదూనాం
ప్రద్యుమ్న ఆస్తే సుఖమంగ వీరః ।
యం రుక్మిణీ భగవతోఽభిలేభే
ఆరాధ్య విప్రాన్ స్మరమాదిసర్గే ॥ **28** ॥

కచ్చిత్సుఖం సాత్వతవృష్ణిభోజ -
దాశార్హకాణామధిపః స ఆస్తే ।
యమభ్యషించచ్ఛతపత్రనేత్రో
నృపాసనాశాం పరిహృత్య దూరాత్ ॥ **29** ॥

కచ్చిద్ధరేః సౌమ్య సుతః సదృక్ష
ఆస్తేఽగ్రణీ రథినాం సాధు సాంబః ।

అసూత యం జాంబవతీ వ్రతాఢ్యా
దేవం గుహం యోఽంబికయా ధృతోఽగ్రే ॥ **30** ॥

క్షేమం స కచ్చిద్యుయుధాన ఆస్తే
యః ఫాల్గునాల్లబ్ధధనూరహస్యః ।
లేభేఽంజసాధోక్షజసేవయైవ
గతిం తదీయాం యతిభిర్దురాపాం ॥ **31** ॥

కచ్చిద్ బుధః స్వస్త్యనమీవ ఆస్తే
శ్వఫల్కపుత్రో భగవత్ప్రపన్నః ।
యః కృష్ణపాదాంకితమార్గపాంసు -
ష్వచేష్టత ప్రేమవిభిన్నధైర్యః ॥ **32** ॥

కచ్చిచ్ఛివం దేవకభోజపుత్ర్యా
విష్ణుప్రజాయా ఇవ దేవమాతుః ।
యా వై స్వగర్భేణ దధార దేవం
త్రయీ యథా యజ్ఞవితానమర్థం ॥ **33** ॥

అపిస్విదాస్తే భగవాన్ సుఖం వో
యః సాత్వతాం కామదుఘోఽనిరుద్ధః ।
యమామనంతి స్మ హ శబ్దయోనిం
మనోమయం సత్త్వతురీయతత్త్వం ॥ **34** ॥

అపిస్విదన్యే చ నిజాత్మదైవ -
మనన్యవృత్త్యా సమనువ్రతా యే ।
హృదీకసత్యాత్మజచారుదేష్ణ -
గదాదయః స్వస్తి చరంతి సౌమ్య ॥ **35** ॥

అపి స్వదోర్భ్యాం విజయాచ్యుతాభ్యాం
ధర్మేణ ధర్మ్యః పరిపాతి సేతుం ।

దుర్యోధనోఽతప్యత యత్సభాయాం
సామ్రాజ్యలక్ష్మ్యా విజయానువృత్త్యా ॥ **36** ॥

కిం వా కృతాఘేష్వఘమత్యమర్షీ
భీమోఽహివద్దీర్ఘతమం వ్యముంచత్ ।
యస్యాంఘ్రిపాతం రణభూర్న సేహే
మార్గం గదాయాశ్చరతో విచిత్రం ॥ **37** ॥

కచ్చిద్యశోధా రథయూథపానాం
గాండీవధన్వోపరతారిరాస్తే ।
అలక్షితో యచ్ఛరకూటగూఢో
మాయాకిరాతో గిరిశస్తుతోష ॥ **38** ॥

యమావుతస్విత్తనయౌ పృథాయాః
పార్థైర్వృతౌ పక్ష్మభిరక్షిణీవ ।
రేమాత ఉద్దాయ మృధే స్వరిక్థం
పరాత్సుపర్ణావివ వజ్రివక్త్రాత్ ॥ **39** ॥

అహో పృథాపి ధ్రియతేఽర్భకార్థే
రాజర్షివర్యేణ వినాపి తేన ।
యస్త్వేకవీరోఽధిరథో విజిగ్యే
ధనుర్ద్వితీయః ककుభశ్చతస్రః ॥ **40** ॥

సౌమ్యానుశోచే తమధఃపతంతం
భ్రాత్రే పరేతాయ విదుద్రుహే యః ।
నిర్యాపితో యేన సుహృత్స్వపుర్యా
అహం స్వపుత్రాన్ సమనువ్రతేన ॥ **41** ॥

సోఽహం హరేర్మర్త్యవిడంబనేన
దృశో నృణాం చాలయతో విధాతుః ।

నాన్యోపలక్ష్యః పదవీం ప్రసాదా -
చ్చరామి పశ్యన్ గతవిస్మయోఽత్ర ॥ **42** ॥

నూనం నృపాణాం త్రిమదోత్పథానాం
మహీం ముహుశ్చాలయతాం చమూభిః ।
వధాత్ప్రపన్నార్తిజిహీర్షయేశో -
ఒప్యుపైక్షతాఘం భగవాన్ కురూణాం ॥ **43** ॥

అజస్య జన్మోత్పథనాశనాయ
కర్మాణ్యకర్తుర్గ్రహణాయ పుంసాం ।
నన్వన్యథా కోఽర్హతి దేహయోగం
పరో గుణానాముత కర్మతంత్రం ॥ **44** ॥

తస్య ప్రపన్నాఖిలలోకపానా -
మవస్థితానామనుశాసనే స్వే ।
అర్థాయ జాతస్య యదుష్వజస్య
వార్తాం సఖే కీర్తయ తీర్థకీర్తేః ॥ **45** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
తృతీయస్కంధే విదురోద్ధవసంవాదే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥